Gözetim Kıymet Farkı İle İlgili Fazla Ödenen Vergiler Hk

T.C. - 26.06.2020 Tarihli 31167 Sayılı Resmi Gazete - Gözetim Kıymet Farkı İle İlgili Fazla Ödenen Vergilerin İadesi Hakkında

26.06.2020 Tarihli 31167 Sayılı Resmi Gazete

Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulu Kararı (E: 2020/1, K: 2020/1)'de Açıklandığı Üzere Bölge İdare Mahkemesi Kararları Arasındaki Aykırılığın Giderilmesi İstemi Hakkında; Açıklanan Hukuksal Nedenler ve Gerekçeye Dayanılarak İthal Edilen Eşyaya İlişkin Gözetim Önlemleri Nedeniyle Fazladan Ödenen Vergilerin Gümrük Kanunu'nun 211. Maddesi Kapsamında İadesi Talebinin Reddine Vaki İtirazın Reddine Dair İşlemde Hukuka Uygunluk Bulunmadığı Yönünde Aykırılığın Giderilmesine, 19.02.2020 Tarihinde Oyçokluğu İle Kesin Olarak Karar Verilmiştir.

Esas No: 2020/1

Karar No : 2020/1

Bölge İdare Mahkemesi Kararları Arasındaki Aykırılığın Giderilmesi İstemi Hakkında Karar

I- AYKIRILIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİNDE BULUNAN : Samsun Bölge İdare Mahkemesi Başkanlar Kurulu

II- İSTEMİN ÖZETİ : Samsun Bölge İdare Mahkemesi 1. Vergi Dava Dairesinin 26/06/2018 tarih ve E:2018/368, K:2018/401 sayılı karan ile İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 5. Vergi Dava Dairesinin 21/03/2017 tarih ve E:2017/146, K:2017/599 sayılı; 30/03/2017 tarih ve E:2017/230, K:2017/860 sayılı; 27/03/2018 tarih ve E:2017/3727, K:2018/1416 sayılı ve Erzurum Bölge İdare Mahkemesi Vergi Dava Dairesinin 29/09/2017 tarih ve E:2017/778, K:2017/769 sayılı kararlan arasındaki aykırılığın 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi

Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'un 3/C maddesinin 4 numaralı fıkrasının (c) bendi uyarınca giderilmesi, İstinaf yoluna başvurma hakkı bulunanın bu yöndeki talebini uygun gören Samsun Bölge İdare Mahkemesi Başkanlar Kurulunun 12/09/2018 tarih ve E:2018/12, K:2018/8 sayılı kararıyla istenilmiştir.

III- ÖN İNCELEME:

Samsun Bölge İdare Mahkemesi Başkanlar Kurulunun 12/09/2018 tarih ve E:2018/8, K12018/11 sayılı; E:2018/13, K:2018/10 sayılı; E:2018/9, K:2018/12 sayılı; E:2018/14, K:2018/9 sayılı; E:2018/7, K:2018/7 sayılı; E:2018/10, K:2018/13 sayılı; E:2019/1, K:2019/3 sayılı başvurularının aynı konuda olduğu ve aynı istem sonucunu içerdiği görüldüğünden usul ekonomisi açısından bu başvurulara ilişkin Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulunun E: 2020/2 ilâ 8 sayılı dosyalarının işbu dosya (E:2020/l) ile birleştirilmesine karar verildi.

IV- AYKIRILIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİNE KONU BÖLGE İDARE MAHKEMESİ KARARLARI :

A- Samsun Bölge İdare Mahkemesi 1. Vergi Dava Dairesinin E:2018/368 sayılı dosyasına konu yargılama süreci:

Dava konusu istemin özeti: Serbest dolaşıma giriş beyannamesiyle ithal edilen ve gözetim uygulamasına tabi olan ancak gözetim belgesi bulunmayan eşyanın kıymetinin ilgili tebliğde belirtilen kıymete yükseltilerek yurt dışı gider olarak beyanı sonucu fazladan ödenen verginin geri verilmesi istemiyle yapılan başvurunun reddine dair karara vaki itirazın reddi yolundaki işlemin iptali istemiyle dava açılmıştır.

Trabzon Vergi Mahkemesinin, 17/4/2018 tarih ve E:2018/216, K:2018/261 sayılı kararının özeti:

Yükümlüsünce Ödenen vergilerin beyana dayalı olarak ödenen vergi olması nedeniyle Gümrük Kanunu'nun 211. maddesinin işletilmesine engel bulunmamaktadır. İdarece anılan maddedeki koşulların gerçekleşmediği değerlendirilerek vergilerin iade edilip edilmeyeceği yolundaki belirleme üzerine bir kanaate varılması gerekmektedir. Beyanın bağlayıcılığı nedeniyle bu yönde değerlendirme yapılamayacağı gerekçesine dayalı dava konusu işlemde yasal İsabet bulunmamaktadır.

Vergi Mahkemesi bu gerekçeyle işlemi iptal etmiştir.

Davalı idarenin istinaf başvurman inceleyen Samsun Bölge İdare Mahkemesi 1. Vergi Dava Dairesinin 26/06/2018 tarih ve E:2018/368, K:2018/401 sayılı kararının özeti:

İlgili mevzuat uyarınca, bir eşyanın İthalatın tümünde değil, belirli bîr CIF değerin altında ve belirli miktarların üzerinde ithal edilmek istenmesi halinde gözetim uygulamasına tabi tutulduğu görülmektedir. Eşyanın yüksek miktarda ve düşük kıymet ile ithalatının ciddi bir artış trendine girmesi halinde bu eşyaların ithalatının izlenebilmesi amacıyla gözetim belgesi alma zorunluluğunun getirilmesi söz konusudur. Bu tarz ithalatın zaman içinde ekonominin geneli ve özellikle yerli üretici üzerinde olumsuz bir etki yaratma ihtimaline binaen ithalatın izlenebilmesi ve bu açıdan istatistik! bilgiler elde edilmesi amacıyla bazı eşyalar için gözetim uygulaması kararları alınmaktadır. Bu kararlar re'sen alınabileceği gibi üreticilerin başvurusu üzerine yapılan inceleme sonucu da alınabilmektedir.

Gözetim uygulamasının amacı ithalatın gelişiminin, ithalat şartlarının, yerli üreticiler üzerindeki etkisinin izlenmesi ve ithalattan kaynaklanan vergi kayıplarının önlenmesi, koruma tedbirleri veya başka bir tedbir alınıp alınmayacağının değerlendirilmesi, bunun için bir istatistiki bilgi havuzu oluşturulmasıdır.

Gözetim uygulaması ithalat nedeniyle ilave bir vergisel yükümlülük getirme amacına yönelik veya korunma önlemi niteliğinde bir uygulama değil, ithalatın İzlenmesi amacına yönelik bir uygulamadır.

Gözetim uygulamasına tabi bir malın ithal edilmek istenmesi halinde ithalatçı için şu alternatifler mevcuttur.

1- Eşyanın CIF kıymeti müsteşarlıkça belirlenen tutarın atanda ise gözetim belgesi alınmak suretiyle ithal edilebilecek, aksi halde ithaline izin verilmeyecektir. 2- Eşyanm CIF kıymeti müsteşarlıkça belirlenen tutarın üzerinde ise gözetim belgesi alınmaksızın normal prosedüre tabi olarak ithal edilebilecektir.

İthalatçının iade talebinin kabulü gözetim belgesi alınarak ithali mümkün olan eşyanın bu belge olmaksızın serbest dolaşıma alınması sonucunu doğuracaktır.

İdarenin ithalatçıyı beyanım gözetim kıymetine yükseltmeye zorlama gibi bir yetkisi bulunmayıp gözetim belgesinin olup olmadığını aramak, bulunmaması halinde ithaline izin vermemekle

yetinmesi zorunludur. Davacının eşyanın kıymetini gözetim kıymetine yükseltmeye zorlandığı iddiasına itibar etme olanağı bulunmamaktadır.

Gözetim belgesi alınması gerektiği halde bundan kaçınarak eşyanın kıymetinin yükseltilmesi suretiyle ithalatın gerçekleştirilmesi, söz konusu düzenlemelere aykırı olduğu gibi iyiniyet kuralları ile de bağdaşmamaktadır. Buna ilaveten, uygulamada gözetim belgesi alan yükümlüler aleyhine de eşitsiz bir durum oluşmaktadır. İdarenin yükümlüden gözetim belgesi temin etme olanağı da hukuken ve fiilen ortadan kalkmış olacaktır. Bunun sonucunda, ilgili düzenleyici işlem idarece geri alınmış ya da yargı kararıyla iptal edilmiş olmamasına rağmen düzenleyici işlem ile getirilen gözetim uygulaması fiilen askıya alınmış olmaktadır.

Davacı tarafından eşyanın gümrük kıymetinin, gözetim belgesi alınmasını gerektirmeyecek tutarda gösterildiği, bu kıymet üzerinden hesaplanan vergilerin ödendiği, tüm bu işlemlerin davacının özgür iradesiyle ve bir hata sonucu olmaksızın yapıldığı, davacının beyanda bulunurken iradesini sakatlayacak bir durumun mevcut olmadığı bu beyanım kendi rızasıyla yaptığı anlaşıldığından beyanın ilgili açısından bağlayıcı olduğu açıktır.

Gümrük Kanunu'nun 211. maddesi ile kanunen ödenmemeleri veya tahakkuk ettirilmemeleri gereken vergilerin iade edileceği/kaldırılacağı; kanunen ödenmemesi veya tahakkuk ettirilmemesi gereken gümrük vergilerinin ilgili kişinin kasten yaptığı bir tahrifat sonucunda ödenmesi veya tahakkuk ettirilmesi halinde bu vergilerin geri verilmesine veya kaldırılmasına ilişkin taleplerin kabul edilmeyeceği kuralı getirilmiştir.

Bu nedenle Gümrük Kanunu'nun 211. maddesinde belirtilen hata halinde anılan vergilerin iadesini düzenleyen geri verme sebepleri olayda mevcut olmadığından davacının iade talebinin reddine dair işlemde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Öte yandan vergilerin iadesine yönelik istem hakkında bir hüküm kurulmamış ise de Dairece işin esasına geçilerek davanın reddine karar verilmesi ve iptali talep edilen işlemin vergilerin iadesi talebinin reddine ilişkin olması sebebiyle iade yönünde karar verilmesi istemini de bizatihi karşıladığından bu husus anılan kararın kaldırılmasını gerektirir nitelikte değildir.

Vergi Dava Dairesi, bu gerekçeyle İstinaf başvurusunu kabul ederek vergi mahkemesi kararını kaldırmış, davanın reddine kesin olarak karar vermiştir.

B- İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 5. Vergi Dava Dairesinin E:2017/l46 sayılı dosyasına konu yargılama süreci:

Dava konusu istemin özeti: Serbest dolaşıma giriş beyannamesiyle ithal edilen eşyanın kıymetinin gümrük gözetimi ile İlgili tebliğde belirtilen kıymete yükseltilerek yurt dışı gider olarak beyan edilmesi sonucu fazladan ödendiği iteri sürülen verginin iadesi talebinin reddine ilişkin karara vaki itirazın zımnen reddine dair işlemin iptali istemiyle dava açılmıştır.

İstanbul 3. Vergi Mahkemesinin 24/11/2016 tarih ve E:2016/1298, K:2016/2472 sayılı kararının özeti:

Eşyanın gümrük kıymetinin belirlenmesinde öncelikle satış bedelinin esas alınması satış bedelinin esas alınması için gerekli koşulların mevcut olmadığının tespit edilmesi halinde de sırasıyla diğer yöntemlere başvurulması gerekmektedir. Ayrıca gümrük idaresi beyanın doğruluğunu tespit amacıyla her zaman her türlü bilgi ve belgeyi inceleyerek değerlendirme hak ve yetkisine sahip bulunmaktadır. Gözetim belgesi ibrazı zorunluluğuna uyulmaması hali Gümrük Kanunu hükümlerine göre gözetim kıymeti üzerinden tahakkuk yapılmasını gerektirir bir durum değildir. Gözetim tebliğinde belirtilen kıymet, eşyanın Gümrük Kanunu hükümlerine göre belirlenmiş gerçek satış bedeli olmadığı gibi belirtilen kıymetin esas alınması suretiyle tahakkuk yapılmasını öngören herhangi bir düzenleme de bulunmamaktadır. Bu nedenle gözetim önlemlerinin hukuka aykırı uygulanması suretiyle fazladan tahsil edilen verginin İadesi isteminin reddine dair işlemde mevzuata uygunluk görülmemiştir.

Vergi Mahkemesi bu hukuksal nedenler ve gerekçeyle dava konusu işlemi iptal etmiş; vergilendirme hatası yapılarak haksız ve hukuka aykırı olarak davacıdan tahsil edilen vergilerin geri verme başvurusundan itibaren 3095 saydı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine ilişkin Kanun'a göre hesaplanacak faiziyle birlikte davacıya iadesine hükmetmiştir.

Davalı idarenin istinaf başvurusunu inceleyen İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 5. Vergi Dava Dairesinin 21/03/2017 tarih ve E:2017/146,K:2017/599 sayılı kararının özeti:

İstinaf talebinde bulunulan mahkeme kararının kaldırılmasını gerektirecek herhangi bir neden bulunmamakladır.

Vergi Dava Dairesi, bu gerekçeyle istinaf başvurusunu kesin olarak reddetmiştir.

C- İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 5. Vergi Dava Dairesinin E:2017/230 sayılı dosyasına konu yargılama süreci:

Dava konusu istemin özeti: Serbest dolaşıma giriş beyannamesi muhtefiyatı eşyanın kıymetinin gümrük gözetimi ile ilgili tebliğde öngörülen birim kıymete göre beyan edilmesi üzerine tahakkuk ettirilerek ödenen vergilerin eşyaya ait faturada gösterilen kıymete göre hesaplanan tutardan fazlasının yasal faiziyle birlikte iadesi talebiyle Gümrük Kanunu'nun 211. maddesi kapsamında yapılan başvurunun reddine dair karara vaki itirazın reddine dair işlemin iptali istemiyle dava açılmıştır.

Bursa 2. Vergi Mahkemesinin 23/12/2016 tarih ve E:2016/1479, K:2016/1823 sayılı kararının özeti:

Gerçek kıymete dair idarece yapılmış bîr tespit bulunmamaktadır. Gözetim uygulamasına tabi tutulan eşyaya ilişkin tebliğde belirtilen kıymet, eşyanın Gümrük Kanunu hükümlerine göre belirlenmiş gerçek satış bedelini yansıtmamaktadır. Dolayısıyla ortada kanunen ödenmesi gereken herhangi bir vergi bulunmamaktadır. Gözetim önlemlerinin hukuka aykırı uygulanması suretiyle davacıdan fuzulen tahsilat yapıldığı hukuki ihtilafı gerektirmeyecek kadar açıktır.

Vergi Mahkemesi bu hukuksal nedenler ve gerekçeyle İşlemi iptal etmiş; vergilerin ödendiği tarihten itibaren hesaplanacak yasal faiziyle davacıya iadesine hükmetmiştir.

Davalı idarenin İstinaf başvurusuna inceleyen İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 5. Vergi Dava Dairesinin 30/03/2017 tarih ve E:2017/230, K:2017/860 sayılı kararının özeti:

İstinaf talebinde bulunulan mahkeme kararının kaldırılmasını gerektirecek herhangi bir neden bulunmamaktadır.

Vergi Dava Dairesi, bu gerekçeyle istinaf başvurusunu kesin olarak reddetmiştir.

D- İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 5. Vergi Dava Dairesinin E;2017/3727 sayılı dosyasına konu yargılama süreci;

Dava konusu istemin özeti: Serbest dolaşıma giriş beyannamesinde gösterilmek zorunda kalman yurt dışı giderin, İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğde öngörülen birim kıymet üzerinden hesaplanan gözetim kıymeti ile eşyanın faturasında gösterilen kıymet arasındaki farktan müteşekkil olduğundan bahiste kanunen alınmaması gerektiği halde ödenen vergilerin iadesi istemiyle yapılan başvurunun reddine dair karara vaki itirazın reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle dava açılmıştır.

Tekirdağ Vergi Mahkemesiain 27/04/2017 tarih ve E:2017/28, K:2017/249 sayılı karamın özeti:

İthal edilen eşyanın gümrük kıymetinin belirlenmesinde öncelikle satış bedelinin esas alınması, satış bedelinin esas alınması için gerekli koşulların mevcut olmadığının tespit edilmesi halinde de sırasıyla diğer yöntemlere başvurulması gerekmektedir. Gözetim belgesi ibraz edememe, Gümrük Kanunu hükümlerine göre ek tahakkuk yapılmasını gerektirir bir durum değildir. Gözetim uygulamasına tabî tutulan eşyaya ilişkin tebliğde belirtilen kıymet, eşyanın Gümrük Kanunu hükümlerine göre belirlenmiş gerçek satış bedelini yansıtmamaktadır. Gözetim önlemlerinin yanlış uygulandığından dava konusu işlemde hukuka uygunluk bulunmamaktadır.

Vergi Mahkemesi bu gerekçeyle dava konusu işlemi iptal etmiş; fazladan tahsil olunan vergilerin davacıya iadesine hükmetmiştir.

Davalı idarenin istinaf başvurusunu inceleyen İstanbul Bölge İdare Mahkemesi S. Vergi Dava Dairesinin 27/03/2018 tarih ve E:2017/3727, K:2018/1416 sayılı kararının özeti:

İstinaf talebinde bulunulan mahkeme kararının kaldırılmasını gerektirecek herhangi bir neden bulunmamaktadır.

Vergi Dava Dairesi, bu gerekçeyle istinaf başvurusunu kesin olarak reddetmiştir.

E- Erzurum Bölge İdare Mahkemesi Vergi Dava Dairesinin E:2017/778 saydı dosyasına konu yargılama sureci:

Dava konusu istemin özeti: Serbest dolaşıma giriş beyannamesi kapsamında ithal edilen eşya nedeniyle ödenen vergilerin, eşyanın faturasında yer alan kıymeti ile İthalatta Gözetim Uygulanmasına ilişkin Tebliğ uyarınca hesaplanan kıymeti arasındaki farka isabet eden kısmının

geri verilmesi talebiyle yapılan başvurunun reddine dair karara vaki itirazın reddine dair işlemin iptali istemiyle dava açılmıştır.

Erzurum Vergi Mahkemesinin 29/03/2017 tarih ve E:2016/645, K:2017/392 sayılı kararının özeti:

İthal edilen eşyanın gümrük kıymetinin belirlenmesinde öncelikle satış bedelinin esas alınması, satış bedelinin esas alınması için gerekli koşulların mevcut olmadığının tespit edilmesi halinde de sırasıyla diğer yöntemlere başvurulması gerekmektedir. Gözetim belgesi ibraz edememe, Gümrük Kanunu hükümlerine göre ek tahakkuk yapılmasını gerektirir bir durum değildir. Gözetim uygulamasına tabi tutulan eşyaya ilişkin tebliğde belirtilen kıymet, eşyanın Gümrük Kanunu hükümlerine göre belirlenmiş gerçek satış bedelini yansıtmamaktadır. Gözetim önlemleri yanlış uygulandığından dava konusu işlemde hukuka uygunluk bulunmamaktadır.

Vergi Mahkemesi bu gerekçeyle dava konusu işlemi İptal etmiş; fazladan tahsil olunan vergilerin davacıya iadesine hükmetmiştir.

Davalı idaresin istinaf başvurusunu inceleyen Erzurum Bölge İdare Mahkemesi Vergi Dava Dairesinin 29/09/2017 tarih ve E:2017/778,K:2017/769 sayılı kararının özeti:

İstinaf talebinde bulunulan mahkeme kararı usul ve yasaya uygun olup kaldırılmasını gerektirecek bir neden bulunmamaktadır.

Vergi Dava Dairesi, bu gerekçeyle istinaf başvurusunu kesin olarak reddetmiştir.

V- SAMSUN BÖLGE İDARE MAHKEMESİ BAŞKANLAR KURULUNUN GÖRÜŞÜ:

A- Usul Yönünden:

Aykırılığın giderilmesi talebini içeren dilekçede herhangi bir eksiklik görülmeyerek yapılan incelemede Başkanlar Kurulunca, talepte bulunanın bu hakka sahip olduğunun anlaşılması, uyuşmazlık konularının benzer maddî olaylardan kaynaklanması, aynı mevzuat hükümlerine tabii olması ve farklı istinaf kararları bulunması hususları dikkate alındığında aykırılığın giderilmesi isteminde usul yönünden bîr eksiklik görülmemiştir.

B- Esas Yönünden:

Başkanlar Kurulu tarafından aykırılığın giderilmesi isteminin kabulüne oybirliğiyle; aykırılığın İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 5. Vergi Dava Dairesinin 21/03/2017 tarih ve E:2017/146, K:2017/599 sayılı; 30/03/2017 tarih ve E:2017/230, K:2017/860 sayılı; 27/03/2018 tarih ve E:2017/3727, K:2018/1416 sayılı, Erzurum Bölge İdare Mahkemesi Vergi Dava Dairesinin 29/09/2017 tarih ve E:2017/778, K:2017/769 sayılı kararlarında İşaret edilen hukuksal nedenler ve gerekçe doğrultusunda giderilmesine oyçokluğuyla karar verilmiştir.

VI- İNCELEME VE GEREKÇE:

MADDİ OLAY:

Bölge idare mahkemesi kararlan arasındaki aykırılığın giderilmesi İstemiyle İlgili kararlara konu olaylarda, ithal edilen eşyaya ilişkin serbest dolaşıma giriş beyannamesinde gösterilen yurt dışı giderin, İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğde öngörülen birim kıymet üzerinden hesaplanan gözetim kıymeti ile eşyanın faturasında gösterilen kıymeti arasındaki fark olduğu belirtilerek ödenen gümrük ve katma değer vergilerinin anılan giderlere İsabet eden kısmının Gümrük Kanunu'nun 211. maddesi uyarınca geri verilmesi istemiyle başvuru yapılmıştır. Söz konusu başvurunun reddine dair karara vaki itirazın reddine ilişkin işlemin iptali ile söz konusu tutarın tahsil edildiği tarihten itibaren tecil faizi oranında hesaplanacak faiziyle birlikte iadesine hükmedilmesi istemiyle dava açılmıştır.

İLGİLİ HUKUK:

A-İLGİLİ MEVZUAT:

1- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 167. maddesi:

"*Devlet, para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemelerini sağlayıcı ve geliştirici tedbirleri alır; piyasalarda fiili veya anlaşma somcu doğacak tekelleşme* ve *kartelleşmeyi önler.*

Dış ticaretin ülke ekonomisinin yararına olmak üzere düzenlenmesi amacıyla ithalat, ihracat ve diğer dış ticaret işlemleri üzerine vergi ve benzeri yükümlülükler dışında ek mali yükümlülükler koymaya ve bunları kaldırmaya kanunla Cumhurbaşkanına yetki verilebilir. ”

2- 2976 Sayılı Dış Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’un 1. maddesi:

"Dış ticaretin, ülke ekonomisinin yararına düzenlenmesini sağlamak amacıyla ithalat, ihracat ve diğer dış ticaret işlemleri üzerine vergi ve benzeri yükümlüler dışında ek mali yükümlülükler konulması ve kaldırılması, bu yükümlülüklere ilişkin esasların tespit edilmesi ve oluşan fonların kullanılması bu Kanun hükümlerine göre yürütülür."

3- 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 24. maddesinin (i) numaralı fıkrasının ilgili bölümü:

"İthal eşyasının gümrük kıymeti, eşyanın satış bedelidir. Satış bedeli, Türkiye'ye ihraç amacıyla yapılan satışta 27 ve 28 inci maddelere göre gerekli düzeltmelerin de yapıldığı, fiilen ödenen veya ödenecek fiyattır..."

4- 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 25. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilgili bölümü:

"24 üncü madde hükümlerine göre belirlenemeyen gümrük kıymeti. bu maddenin 2 nci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinin sıra halinde uygulanmasıyla belirlenir. Eşyanın gümrük kıymeti bir üst bent hükümlerine göre belirlenebildiği sürece bir alt bent hükümleri uygulanamaz..."

5- 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 26. maddesinin (1) numaralı fıkrası:

"24 ve 25 inci madde hükümlerine göre belirlenemeyen ithal eşyasının gümrük kıymeti;

a) 1994 Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının VII nci Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Anlaşmanın,

b) 1994 Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının VII nci Maddesinin,

c) Bu bölüm hükümlerinin,

Prensip ve genel hükümlerine uygun yöntemlerle ve Türkiye'de mevcut veriler esas alınarak belirlenir."

6- 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 55. maddesinin (1) numaralı fıkrası:

"Aksine hüküm bulunmadıkça; niteliğine, miktarına, menşeine, yükleme veya varış ülkesine bakılmaksızın, bir eşya, belirlenmiş şartlar altında her zaman gümrükçe onaylanmış işlem veya kullanımlardan birine tabi tutulabilir."

7- 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 74. maddesinin birinci fıkrası:

"*Türkiye Gümrük Bölgesine gelen eşyanın serbest dolaşıma girişi; ticaret politikası önlemlerinin uygulanması, eşyanın ithali için öngörülen diğer işlemlerin tamamlanması ve kanunen ödenmesi gereken vergilerin tahsili ile mümkündür.*"

8- 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 211 maddesinin ilgili bölümü:

"*Kanunen ödenmemeleri gerektiği halde ödenmiş olduğu belirlenen gümrük vergileri geri verilir. Kanunen tahakkuk ettirilmemeleri gerektiği halde tahakkuk ettirilen gümrük vergileri kaldırılır.*"

9- Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının VII. Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma'nın 17. maddesi:

"*Bu anlaşmada yer alan hiçbir hüküm, gümrük idaresinin gümrük kıymetinin belirlenmesi ile ilgili olarak ibraz edilen tutanak, belge veya beyannamenin gerçeklik veya doğruluğunu araştırma hakkını sınırlamaz veya bu hakkı tartışma konusu haline getirecek şekilde yorumlanamaz.*"

10- 2004/7304 sayılı İthalatta Gözetim Uygulaması Hakkında Karar'm 4. maddesi:

"*Bir malın ithalatında gözetim uygulanmasına ilişkin karar. başvuru üzerine veya re'sen yapılacak bir değerlendirme sonucunda Müsteşarlık (İthalat Genel Müdürlüğü) tarafından verilir. Yapılacak değerlendirmede ithalatın gelişimi. ithal şartları ve ithalatın yerli üreticiler üzerindeki etkisi dikkate alınır.*

Gözetim kararı Gözetim Belgesi düzenlenmesi yoluyla ileriye yönelik olarak veya gerçekleşen ithalatı değerlendirmek üzere geçmişe dönük olarak uygulanabilir.

İleriye yönelik gözetime tabi bir malın ithalatında gümrük mevzuatının gerektirdiği belgelerin yanı sıra "Gözetim Belgesi" de aranır."

11- İthalatta Gözetim Uygulaması Yönetmeliği'nin 4. maddesinin ilgili bölümü:

"*Gözetim Belgesi, yürürlükteki mevzuatın öngördüğü diğer koşullar saklı kalmak üzere, ithalatçının usulüne uygun başvurusunun Genel Müdürlüğe ulaşmasından itibaren 10 (on) işgünü içinde talep edilen tüm miktar üzerinden, ücretsiz olarak verilir.*

Yapılan beyanın gerçeğe aykırı olduğunun ve başvurularda sunulan bilgi ve belgelerde tutarsızlık bulunduğunun tespit edilmesi halinde Gözetim Belgesi düzenlenmez..."

12- İthalatta Gözetim Uygulaması Yönetmeliği'nin 6. maddesinin ilgili bölümü:

"*Bu Yönetmelik;...*

c) uluslararası anlaşmalardan doğan yükümlülüklerin,... bu mevzuata aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasını engellemez."

13- İthalatta Gözetim Uygulamasına ilişkin mülga 2012/3 sayılı Genelge'nin 3. maddesi:

"*...gözetim belgesi olmadığı halde beyan edilen kıymetin ilgili tebliğde belirtilen kıymete ulaşmaması durumunda, yükümlü ek beyanı ile ithal eşyasının kıymetinin ilgili tebliğde belirtilen kıymete ulaşmasını sağlarsa eşyanın serbest dolaşıma girişinde gözetim belgesi aranılmayacaktır. Söz konusu ek beyan, BİLGE programında usulüne uygun olarak "Yurt Dışı Diğer Giderler" altında yapılabilecektir. Mükellefin ek kıymet beyanı sonucu oluşan kıymet, eşyanın nihai kıymeti olarak değerlendirilerek, başka bir işleme gerek kalmaksızın, serbest dolaşıma giriş rejimi işlemleri tamamlanacaktır.*"

14- İthalatta Gözetim Uygulamasına ilişkin 2013/2 sayılı Tebliğ'in 6. maddesinin (2) numaralı fıkrası:

"*Gözetim belgesi. 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanununun eşyanın gümrük kıymetine ilişkin hükümlerinin uygulanmasını engellemez. 1. maddede belirtilen kıymetler Gümrük Kanunu'nun eşyanın gümrük kıymetine ilişkin hükümlerinin uygulanmasına esas teşkil etmez.*"

B-İLGİLİ KARAR:

Danıştay Yedinci Dairesinin 17/02/2017 tarih ve E:2016/7291, K:2017/1034 sayılı kararının özeti:

"*Olayda, davacı tarafından ithal edilen eşyanın beyan edilen kıymetinin, 2009/8 sayılı İthalatta Gözetim ve Korunma Uygulanmasına İlişkin Tebliğde öngörülen 675 Amerikan doları/ton birim CIF kıymetin altında olması sebebiyle, gözetim belgesi ibrazı zorunluluğu getirilmiş bulunmaktadır. Tebliğde belirtilen birim kıymet, eşyanın, Gümrük Kanunu hükümlerine göre belirlenmiş gerçek satış bedeli olmadığından, gözetim önlemlerinin yanlış uygulanması suretiyle ödenen verginin iadesi istemiyle yapılan başvurunun reddine dair karara vaki itirazın reddi*

yolunda tesis edilen işlemde ve davayı reddeden mahkeme kararında hukuka uyarlık görülmemiştir."

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Bölge idare mahkemesi vergi dava dairelerince kesin olarak verilen kararlar arasındaki aykırılık, serbest dolaşma giriş beyannamesiyle ithal edilen gözetim uygulamasına tabi eşyanın fatura değeri ile gözetim kıymeti arasındaki farkın "yurt dışı gider" olarak beyanı sonucu fazladan ödendiği ileri sürülen gümrük ve katma değer vergilerinin 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 211. maddesi uyarınca geri verilmesi istemiyle yapılan başvurunun reddine dair karara vaki itirazın reddi yolunda tesis edilen işlemlerin hukuka uygun olup olmadığına ilişkindir.

Yürürlükten kaldırılan 1615 sayılı Gümrük Kanunu'nun 87. maddesi ile ilgili olarak, Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun 02/07/1966 tarih ve E: 1965/13; K: 1966/6 sayılı kararında, tahsil olunan gümrük vergilerinin anılan madde uyarınca geri verilebilmesinin, yanlışlıkla veya fuzulen tahsil olunduklarının açıkça anlaşılması koşuluyla olanaklı bulunduğu yolunda aykırı içtihatlar birleştirilmiştir.

Bu bakımdan 4458 sayılı Kanun'un benzer hükümler taşıyan 211. maddesinin uygulanmasında da iadesi istenen gümrük vergilerinin kanunen ödenmelerinin veya tahakkuk ettirilmelerinin gerekmediğinin açıkça herhangi bir inceleme, araştırma ve yoruma gerek olmaksızın anlaşılabilir olması koşulunun aranması gerekmektedir.

Gümrük Kanunu'nun 24, 25 ve 26. maddeleri ile GATT'ın VII. Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Anlaşmanın 17. maddesinde yer alan hükümlerin birlikte değerlendirilmesinden, ithal edilen eşyanın gümrük kıymetinin belirlenmesinde, öncelikle, satış bedelinin esas alınması, satış bedelinin esas alınması için gerekli koşulların mevcut olmadığının tespit edilmesi halinde de sırasıyla diğer yöntemlere başvurulması gerektiği; ayrıca Gümrük İdaresinin, beyanın doğruluğunu tespit amacıyla her zaman, her türlü bilgi ve belgeyi inceleyerek değerlendirme hak ve yetkisine sahip bulunduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

İthalatta uygulanacak gözetim ve korunma önlemleri Türk mevzuatında, 29/01/1995 tarih ve 22186 saydı Resmi Gazetede yayımlanan 26/01/1995 tarih ve 4067 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ve 25/02/1995 tarih ve 22213 saydı Resmi Gazetede yayımlanan 03/02/1995 tarih ve 1995/6525 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla onaylanan Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş

Anlaşması'nm ekinde yer alan ve bu anlaşmanın ayrılmaz parçasını teşkil eden Korunma Tedbirleri Anlaşması ile yerini almıştır.

Ticaret Bakanlığınca yerli üreticilerin talebi üzerine veya re’sen, belli bir malın ithalatının, o malın yerli üreticileri ve ülke ekonomisi üzerinde olumsuz sonuçlar doğurup doğurmadığının tespit edilmesi amacıyla incelemeye başlanılarak inceleme sonucunda gözetim uygulaması ön görülebilmektedir.

Gözetim uygulaması başlatılması durumunda, herhangi bir korunma tedbirinden söz edilemez. Yani bu aşamada, o malın ithalatında herhangi bir kısıtlama, vergi oranında artış, eşik kıymet belirlenmesi veya ek mali yükümlülük uygulaması söz konusu olmamaktadır. Sadece bir malın ithalatında, yerli üreticilerin zarar görmesine sebebiyet verebilecek miktarda artış olup olmadığının belirlenebilmesi için o malm ithal seyrinin izlenmesi amaçlanmakta ve bu amacın gerçekleştirilebilmesi için o malın ithalatında İthalat Genel Müdürlüğünce düzenlenen bir gözetim belgesi ibrazı zorunluluğu getirilmektedir.

Gözetim belgesinin İbraz zorunluluğu, o malın belli bir değerin altında kıymetle ithal edilmek istenmesi durumuna münhasır olup gözetim önlemi uygulanmasına karar verilen eşyanın, belirlenen bir kıymetin altında ithal edilmek istenilmesi halinde sadece "gözetim belgesi" ibrazı zorunluluğu getirildiğinden bu zorunluluğa uyulmaması Gümrük Kanunu hükümlerine göre ek tahakkuk yapılmasını gerektirir bir durum değildir.

Öte yandan İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğlerde belirtilen birim kıymet, eşyanın Gümrük Kanunu hükümlerine göre belirlenmiş gerçek satış bedeli değildir.

Bu nedenle gözetim önlemlerinin hukuka aykırı uygulanması suretiyle fazladan ödenen vergilerin Gümrük Kanunu’nun 211. maddesi kapsamında iadesi istemiyle yapılan başvurunun reddine dair karara vaki itirazın reddî yolunda tesis edilen işlemlerde hukuka uygunluk bulunmamaktadır.

SONUÇ :

Açıklanan hukuksal nedenler ve gerekçeye dayanılarak ithal edilen eşyaya ilişkin gözetim önlemleri nedeniyle fazladan ödenen vergilerin Gümrük Kanunu’nun 211. maddesi kapsamında iadesi talebinin reddine vaki itirazın reddine dair işlemde hukuka uygunluk bulunmadığı yönünde aykırılığın giderilmesine, 19/02/2020 tarihinde oyçokluğu ile kesin olarak karar verildi.

Esas No: 2020/1

Karar No : 2020/1

KARŞI OY:

Mevzuat hükümleri uyarınca bir malın ithalatında, yerli üreticilerin zarar görmesine sebebiyet verebilecek miktarda artış olup olmadığının belirlenebilmesi için o malın ithal seyrinin izlenmesi amacıyla re'sen veya üreticilerin başvurusu üzerine yapılan inceleme sonucunda o eşya için Ticaret Bakanlığı İthalat Genel Müdürlüğünce düzenlenen bir gözetim belgesi ibrazı zorunluluğu getirilmektedir.

Gözetim uygulaması ithalat nedeniyle ilave bir vergisel yükümlülük getirme amacına yönelik veya korunma önlemi niteliğinde bir uygulama değil, ithalatın izlenmesi amacına yönelik bir uygulamadır.

Bu noktada idarenin gözetim uygulamasına tabi eşyaya ilişkin gözetim belgesini ibraz etmeyen ithalatçıyı beyanını gözetim kıymetine yükseltmeye zorlama gibi bir yetkisi bulunmayıp gözetim belgesinin olup olmadığını aramak, bulunmaması halinde ithaline izin vermemekte yetinmesi zorunludur.

Gözetim belgesi alınması gerektiği halde bundan kaçınarak eşyanın kıymetinin yükseltilmesi suretiyle İthalatın gerçekleştirilmesi, mevzuata aykırı olduğu gibi iyiniyet kuralları ite de bağdaşmamaktadır. Buna ilaveten, uygulamada gözetim belgesi alan yükümlüler aleyhine de eşitsiz bir durum oluşmaktadır. İdarenin yükümlüden gözetim belgesi temin etme olanağı da hukuken ve fiilen ortadan kalkmış olacaktır. Bunun sonucunda, ilgili düzenleyici işlem idarece geri alınmış ya da yargı kararıyla iptal edilmiş olmamasına rağmen düzenleyici işlem ile getirilen gözetim uygulaması fiilen askıya alınmış olmaktadır.

Bu durumda belirli bir CIF değerin altında ve belirli miktarların üzerinde ithal edilmek istenmesi halinde gözetim uygulaması kapsamına tabi kılınan eşya için gözetim belgesi almak amacıyla anılan belgeyi vermeye yetkili Ticaret Bakanlığı İthalat Genel Müdürlüğüne davacılarca başvuruda bulunulup bulunulmadığının, şayet başvuruda bulunulmuş ise buna ilişkin anılan idarece tesis edilen işlemin hukuka uygun olup olmadığı değerlendirilerek fazladan ödendiği İleri sürülen vergilerin 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 211. maddesi uyarınca geri verilip

verilemeyeceğinin saptanması suretiyle bir sonuca ulaşılması ve aykırılığın bu doğrultuda giderilmesi gerektiği gerekçesiyle karara katılmıyoruz.

Esas No: 2020/1

Karar No : 2020/1

KARŞI OY:

Gözetim uygulaması, ithalat nedeniyle ilave bir vergisel yükümlülük getirmeye yönelik veya korunma önlemi niteliğinde bir uygulama olmayıp ithalatın gelişiminin, ithalat şartlarının, yerli üreticiler üzerindeki etkisinin izlenmesi ve ithalattan kaynaklanan vergi kayıplarının önlenmesi, koruma tedbirleri veya başka bir tedbir alınıp alınmayacağının değerlendirilmesi, bunun için bir istatistiki bilgi havuzu oluşturma amaçlıdır.

Gözetim uygulamasına tabi bir malın ithal edilmek istenmesi halinde eşyanın CIF kıymeti idarece belirlenen tutarın altında ise gözetim belgesi alınmak suretiyle ithal edilebilecek, aksi halde ithaline izin verilmeyecektir. İthalatçının fazladan ödendiğini ileri sürdüğü vergilere ilişkin iade talebinin kabulü gözetim belgesi alınarak ithali mümkün olan eşyanın bu belge olmaksızın da serbest dolaşıma girmesi sonucunu doğuracaktır.

Gözetim belgesi alınması gerektiği halde bundan kaçınarak eşyanın kıymetinin yükseltilmesi suretiyle ithalatın gerçekleştirilmesi, mevzuata aykırı olduğu gibi iyiniyet kuralları ile de bağdaşmamaktadır. Buna ilaveten, uygulamada gözetim belgesi alan yükümlüler aleyhine de eşitsiz bir durum oluşmakta öte yandan idarenin yükümlüden gözetim belgesi temin etme olanağı da hukuken ve fiilen ortadan kalkmış olacaktır. Bunun sonucunda, ilgili düzenleyici İşlem idarece geri alınmış ya da yargı kararıyla iptal edilmiş olmamasına rağmen düzenleyici işlem ile getirilen gözetim uygulaması fiilen askıya alınmış olmaktadır.

Bu durumda gözetim belgesine tabi ithal edilen eşyanın gümrük kıymetinin özgür irade ve bîr hata sonucu olmaksızın gözetim belgesi alınmasını gerektirmeyecek tutarda gösterilerek bu kıymet üzerinden hesaplanan vergiler ödendiğinden Gümrük Kanunu’nun 211. maddesinde belirtilen hata halinde anılan vergilerin iadesini düzenleyen geri verme sebepleri olayda mevcut olmadığından iade talebinin reddine dair işlemlerde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenle aykırılığın bu doğrultuda giderilmesi gerektiği gerekçesiyle karara katılmıyorum.

Resmi Gazetenin Orjinal Nüshası İçin Link'e Tıklayınız.